Strategie předcházení školní neúspěšnost

Plán prevence školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb. a jejím cílem je vyhledávaní potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Vymezení pojmu:

Školní neúspěšnost můžeme chápat jako selhávání žáka v podmínkách školního edukačního prostředí, jako nezvládání nároků školy (z pohledu tradiční pedagogicky i laické veřejnosti jde především o nevyhovující výsledky a nedostatečný prospěch, z pohledu psychologie jde také o vytváření negativních postojů k samotnému učení, učitelům a celkově vzdělávání).

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženy:

- děti se speciálně vzdělávacími potřebami
- děti, které nastoupily do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Příčiny školní neúspěšnosti:

- školní nezralost
- včas nerozpoznané smyslové vady - sluchu (v souvislosti s tím řeči), zraku
- vývojové poruchy učení či chování
- častá krátkodobá absence nebo onemocnění žáka, dlouhodobá absence
- nízký intelekt
- záškoláctví či skryté záškoláctví
- vliv rodiny - přílišné nároky, nepodporování ke vzdělávání z různých důvodů, přecvičování leváctví, chybějící motivace k plnění školní povinností, odlišné sociokulturní prostředí
- náročná životní situace

Doprovodné projevy školní neúspěšnosti:

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- poruchy chování – záškoláctví, útěky ze školy nebo z domova
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

Předcházení školní neúspěšnosti ze strany školy:

- klademe na dítě přiměřené nároky
- podporujeme aktivitu dítěte
- pomáháme dítěti a radujeme se z jeho úspěchů
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání

Pedagogičtí pracovníci:

- znají žákovy vzdělávací možnosti a jsou se žákem v pravidelném kontaktu
- mají přehled o úrovni vědomostí a dovedností žáka
- spolupracují s třídním učitelem
- znají příčiny jeho nedostatků při plnění školních povinností
- znají žákovo rodinné zázemí a jeho zdravotní stav
- stanovují pravidla vzdělávacího procesu a způsoby hodnocení v daném předmětu
- efektivně podporují žáka a motivují jej ke školní práci
- nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům konzultační hodiny

Doporučené postupy při řešení školní neúspěšnosti:

Vyučující předmětu, ve kterém hrozí žákovi neprospěch, o této skutečnosti prokazatelným způsobem včas informují zákonné zástupce, na základě zjištěných příčin přistupují k žákovi individuálně vzhledem k jeho možnostem a schopnostem.

Při řešení problému spolupracují ŠPP, třídní učitel, žák, ostatní vyučující, zákonní zástupci. Podle povahy příčin lze využít pomoc dalších mimoškolních institucí.

Na základě dohody s vyučujícím předmětu, kde je žák neúspěšný, mu bude umožněno:

- individuální opakované vysvětlení učiva a zadání vždy konkrétní, stručné, srozumitelné, přiměřené schopnostem a možnostem žáka s přihlédnutím k případným speciálním vzdělávacím potřebám (stanoveno PPP, SPC, lékařem)
- ověřování menšího objemu učiva po částech a takovým způsobem a metodou, ve které je žák úspěšnější

- stanovení přesného data ověřování zadaného úseku učiva a navržení časového plánu, který stanoví, která část učiva bude ve stanoveném časovém úseku zvládnuta

Ve vyučovací hodině:

- učitel věnuje žákovi zvýšenou pozornost, snaží se průběžně sledovat jeho činnost
- dává žákovi jasné a stručné pokyny a ověřuje si, zda žák pochopil zadání, informaci
- případně pomůže žákovi se začátkem práce a ujistí ho průběžně o správném postupu
- předem stanoví rozsah práce nutný k ohodnocení
- umožňuje používat názorné pomůcky, přehledy učiva, kalkulačku
- snaží se vhodným způsobem začlenit žáka do kolektivu, př. týmová spolupráce
- vede žáka k tomu, aby dokázal samostatně požádat o pomoc, pokud si neví rady

Může být vypracován plán pedagogické podpory, ve spolupráci s výchovným poradcem a ostatními vyučujícími.

V případě přetrvávajících obtíží je zákonným zástupcům doporučena návštěva odborného pracoviště – např. PPP, SPC apod.

V případě potřeby jsou žákovi poskytnuta potřebná podpůrná opatření (individualizace, reedukace, pedagogická intervence, pomoc asistenta pedagoga, zohlednění obtíží, úprava metod a forem výuky atd.).

Škola vždy úzce spolupracuje s rodiči, pravidelně (během třídních schůzek a konzultací) je informuje o výsledcích výchovně vzdělávacího procesu a zároveň sleduje plnění žákovy domácí přípravy.

V případě dlouhodobé absence žáka je vytvořen plán dostudování zameškaného učiva, termíny zkoušení i možnosti individuálních konzultací s vyučujícími (spolupracují třídní učitel, jednotliví vyučující, zákonní zástupci a výchovný poradce).

Mgr. Ivana Levinská, Mgr. Kateřina Moldrzyková
školní metodici prevence

V Návsí 1. 9. 2026